

Висновки п'ятого спільного засідання Європейської та Української дорадчих груп, створених відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

Київ-Брюссель, відео-конференція

22 жовтня 2021 року

Представники Європейської та Української дорадчих груп (далі – ДГ), що створені відповідно до Глави «Торгівля і сталий розвиток» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зустрілись 22 жовтня 2021 року на свою п'яту зустріч. У зв'язку з пандемією COVID-19, засідання відбулось у форматі відео-конференції.

Учасники висловили готовність дотримуватись мандату, визначеного у Главі «Торгівля і сталий розвиток» (ТСР) Угоди про асоціацію, щодо моніторингу імплементації Глави та надання рекомендацій Сторонам Угоди. Вони погодились щодо необхідності проведення оцінки впливу торгівлі на сталий розвиток, включаючи економічне зростання, зайнятість та довкілля, відповідно до статті 298 Угоди про асоціацію, використовуючи методологію Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

Члени ДГ висловили жаль з приводу того, що у спільній заяві, прийнятій Сторонами під час Саміту Україна-ЄС, що відбувся 12 жовтня 2021 року, бракувало аспектів сталості. Проте, вони взяли до відома готовність продовжити перегляд лібералізації доступу до ринку відповідно до вимог Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ), але наголосили на необхідності отримати користь для обох Сторін від такого перегляду.

Крім того, вони висловили жаль з приводу низької ефективності реалізації висновків Підкомітету ТСР. У зв'язку з цим члени ДГ підтвердили свою готовність продовжувати співпрацю з Підкомітетом ТСР, а також висловили бажання брати участь у його засіданнях.

ДГ зауважили, що з українською Стороною все ще не створено Групу експертів.

Окрім соціально-економічного впливу наслідків COVID-19, члени ДГ обговорили наступне:

- питання, пов'язані з працею;
- наслідки впровадження *acquis* ЄС у сфері охорони навколишнього середовища, зміни клімату та Європейського зеленого курсу (ЄЗК) (European Green Deal), для української економіки (включаючи механізм прикордонного вуглецевого коригування (англ. – Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM);
- передумови, необхідні для трансформації українського енергетичного та виробничого секторів, включаючи, але не обмежуючись доступом до фінансування.

Сторони домовились, що зазначені вище питання залишатимуться пріоритетними на порядку денному ДГ до того часу, поки в Україні не буде вжито необхідних заходів для задовільного вирішення проблемних питань відповідно до міжнародних та європейських стандартів.

Члени ДР закликали Уряд України розробити та впровадити соціально-економічну політику, яка сприятиме гідній праці, зменшенню бідності та безробіття, забезпечуватиме справедливість оподаткування та заробітної плати, рівність та недискримінацію, а також надаватиме якісні та доступні державні послуги у тісній консультації з національними соціальними партнерами. Таким чином, процес прийняття рішень, а також законодавчі ініціативи ЄС, що впливають на торгових партнерів-треті країни, повинні, коли це можливо і доцільно, враховувати згадані питання та всі соціальні, економічні та екологічні аспекти таких дій.

ДР закликають Підкомітет ТСР підтримувати потенціал організацій громадського суспільства (ОГС), включаючи соціальних партнерів, та встановити ефективні процедури (включаючи прозорість) для участі громадськості та моніторингу Глави «Торівля і сталий розвиток».

З питань, що стосуються зайнятості та стандартів гідної праці, члени ДГ:

1. Наголошують, що Україна продовжує ігнорувати низку основних зобов'язань у сфері трудових прав, передбачених Угодою про асоціацію та ПВЗВТ, такі як свобода об'єднання, колективні переговори, участь громадянського суспільства, соціально-економічний розвиток, розширений потенціал соціальних партнерів, гідна робота та недискримінація;
2. Закликають Уряд України виважено реформувати і корегувати трудове законодавство виключно за участю соціальних партнерів, виконуючи при цьому рекомендації Міжнародної організації праці (МОП) та використовуючи надану нею технічну допомогу у разі такої можливості;
3. Вітають відновлення роботи Національної тристоронньої соціально-економічної ради, але зауважують, що запропонована Урядом реформа трудового законодавства змусить НТСЕР розпочати інституційні зміни та адаптацію у роботі до реалій нового соціального діалогу для належного узгодження позицій щодо реформ в економіці і соціально-трудої сфері для забезпечення сталого розвитку, гідної праці та добробуту громадян. Висловлюють сподівання, що НТСЕР матиме необхідні повноваження та можливості для сприяння розвитку та адаптації нормативно-правової бази та соціально-економічних політик, які відображатимуть інтереси українських роботодавців та працівників, та для консультування Парламенту та Уряду України з цих питань;
4. Підкреслюють важливість надання загального та адекватного соціального захисту та регулювання нових або недостатньо врегульованих сфер трудових відносин, наприклад, цифрових опосередкованих форм зайнятості або дистанційної та домашньої праці in line with the EU acquis;
5. Підкреслюють той факт, що поширення COVID-19 загострило проблеми на ринку праці, збільшило рівень бідності, безробіття та посилило порушення прав працівників. Це спричиняє зростання соціальної напруги, виникнення індивідуальних і колективних трудових конфліктів, провокує масову трудову міграцію українців;

6. Привертають увагу до зростання заборгованості із зарплат для робітників у приватному та державному секторах. Вітають зусилля Міжвідомчої робочої групи з питань погашення заборгованості із заробітної плати за участю соціальних партнерів та громадянського суспільства, водночас підкреслюють недостатність зусиль щодо захисту заробітної плати працівників (відповідно до ратифікованої Україною Конвенцією МОП №95), що призвело до заборгованості станом на 1 вересня 2021 року до 3,9 млрд. грн. (що еквівалентно 117 млн. євро);
7. Закликають продемонструвати готовність до неухильного виконання Україною зобов'язань, пов'язаних з ратифікацією Конвенцій Міжнародної організації праці № 81 та №129, які передбачають забезпечення функціонування інспекції праці для підтримки дієвих механізмів забезпечення безпечної праці та формалізованої зайнятості в Україні;
8. Звертають увагу на необхідність неухильного дотримання міжнародних стандартів безпеки праці під час прийняття законопроекту «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» та недопущення зниження рівня захисту працівників;
9. Наголошують, що під час планування «справедливого переходу» (Just Transition) у вугільних регіонах України наголошують на необхідності забезпечення соціального захисту населення регіонів, у тому числі вивільнюваних працівників та їх сімей, а також створення сприятливих умов для розвитку нових секторів економіки та створення нових робочих місць, з обов'язковим залученням до процесу прийняття рішень регіональних учасників, в тому числі соціальних партнерів;

Щодо сталого управління лісами, і пов'язані з цим питання виробництва та торгівлі деревиною, члени ДГ:

10. Зауважили, що Україна прагне вирішити проблему з лісом-кругляком шляхом заміни простої заборони на експорт більш ефективним механізмом для забезпечення сталого ведення лісового господарства;
11. Вітають розробку Національної лісової стратегії до 2035 року та поділяють її цілі та принципи, зокрема цілі сталого розвитку;

Стосовно питань торгівлі, енергоефективності та зміни клімату, члени ДГ:

12. Привітали прийняття Україною другого національно визначеного внеску (НВВ) до Паризької угоди, Закону України про енергоефективність, а також Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року та звертають увагу на необхідність подальшого розвитку інструментів у рамках архітектури кліматичного врядування, включаючи розробку та прийняття відповідних законів і підзаконних нормативно-правових актів щодо галузевих та проміжних цілей кліматичної нейтральності, створення та функціонування кліматичного фонду, принципів належного кліматичного врядування, ціноутворення на вуглець;
13. Підтверджують важливість виконання міжнародних зобов'язань із захисту інвестицій у відновлювані джерела енергії та важливість Додатку XXVII «Співпраця в енергетиці, включаючи ядерні питання» до Угоди про асоціацію з метою апроксимації

відповідних директив ЄС щодо енергоефективності в українському законодавстві, оцінивши внесок реформи енергетичного сектору в стале економічне зростання в Україні для довкілля, клімату та безпеки України та заходів, вжитих у сфері енергоефективності та відновлюваних джерел енергії, у тому числі екологічного дизайну та енергетичного маркування;

14. Підтверджують, що Україна повністю поділяє довгострокові стратегічні цілі ЄС щодо довкілля та клімату, а також продовжується реалізація відповідних положень Додатків XXX та XXXI до Угоди про асоціацію. Україна оновила національно визначений внесок (НВВ) у липні 2021 року і взяла на себе зобов'язання скоротити викиди парникових газів на 65% у 2030 році, що є більш амбітним, ніж мета ЄС. Однак, як зазначено у НВВ, ця ціль здійснення за певних умов:

- сталої та передбачуваної торговельної політика та відсутності обмежень та бар'єрів з боку Сторін Додатку I до РКЗК ООН та інших країн, які можуть застосовувати схожі обмеження та бар'єри;

- доступу до фінансування проектів кліматичної модернізації від розвинених країн, приватного сектору, міжнародних фінансових організацій та будь-яких інших донорів.

15. Радять наблизити систему державної допомоги у сфері «зеленої модернізації» та «справедливого переходу» в Україні до європейської шляхом апроксимації видів та форм такої допомоги, зокрема, що містяться в проекті оновлених критеріїв оцінки права на державну допомогу в ЄС в рамках ЄЗК;

16. Відзначають зростання активності в різних секторах та галузях економіки щодо імплементації ЄЗК в Україні, зацікавленість та активність бізнес-структур, особливо у запровадженні механізму вуглецевого коригування імпорту ЄС. Наголошують, що цей механізм має стати ефективним інструментом модернізації та розвитку всіх галузей економіки, сприяти досягненню спільних глобальних цілей кліматичної нейтральності та екологічної безпеки, проте необхідно зробити постійний діалог щодо СВММ більш прозорим та залучати до нього всі зацікавлені сторони, включаючи бізнес та громадянське суспільство;

17. Підкреслюють, що питання доступу до ринків, темпи імплементації acquis ЄС у сферах навколишнього середовища та клімату, а також питання засобів фінансової підтримки мають бути належним чином вирішені на рівні Ради Асоціації;

18. Вітають прийняття, розвиток можливостей передачі технологій, спільну участь у науково-дослідницьких заходах (у тому числі в рамках Horizon Europe), а також посилення Промислового діалогу високого рівня Україна-ЄС;

3 питань, що стосуються **довкілля, члени ДГ:**

19. Вітають намір України синхронізувати свою політику та законодавство з цілями ЄЗК та здійснити практичні кроки до зеленої трансформації;

20. Підкреслюють, що пріоритетом для зміцнення співпраці між Україною та ЄС у контексті ЄЗК має залишатися ефективне наближення українського законодавства до

вимог законодавства ЄС у всіх сферах, передбачених Угодою про асоціацію. Ефективні внутрішні реформи у сферах, пов'язаних з ЄЗК, мають йти паралельно з розробкою відповідних фінансових інструментів та механізмів для зниження ризиків для всіх секторів економіки України, які спричиняє ЄЗК;

21. Закликають до ефективної апроксимації 29 директив та регламентів ЄС у сфері довкілля, приділяючи особливу увагу сферам із слабким прогресом, таким як промислове забруднення та управління відходами, екологічний контроль, якість повітря та охорона природи; вітають ухвалення Наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, що апроксимує частину законодавства ЄС щодо добробуту тварин, але висловлюють жаль, що його дія розпочнеться лише з 2026 року;
22. Закликають Уряд України сприяти сталому, інклюзивному «зеленому» відновленню та утриматися від прямих і непрямих субсидій на викопне паливо у відповідь на вплив COVID-19;
23. Висловлюють жаль щодо недостатнього прогресу у сфері торгівлі екологічними товарами та послугами, рекомендованими у спільних висновках ДГ, прийнятих у 2020 році.